

Allianz Research

Vissza a tengerpartra: Újra fellendül a turizmus Dél-Európában?

2023. július 20.

Andreas Jobst
A makrogazdasági és
tőkepiaci kutatások
globális vezetője
andreas.jobst@
allianz.com

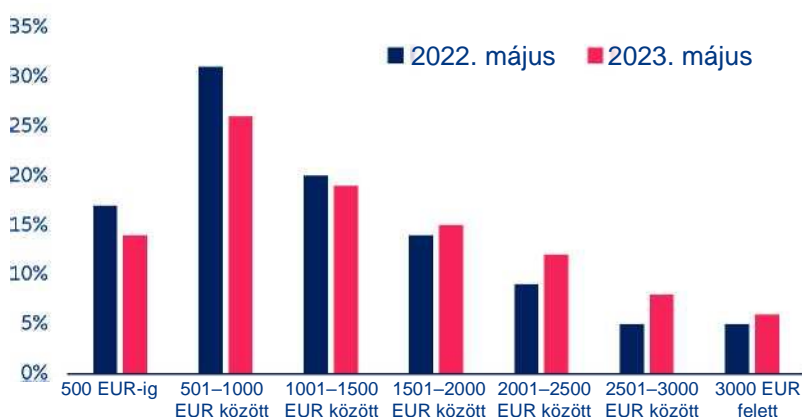
Maria Latorre
Ágazati tanácsadó
maria.latorre@
allianz-trade.com

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

- **Az utazások megugró árai „véget vetnek” Dél-Európa igen fontos nyári szezonjának?** A szabadidős célú utazások közül a tengerparti nyaralás a legnépszerűbb (30,3%), azonban az európai utazók 41%-a (szemben a tavalyi 33%-kal) arra számít, hogy idén nyáron 1500 eurónál többet költ majd a nyaralásra. Ennek ellenére azt tapasztaljuk, hogy egy átlagos egyhetes tengerparti nyaralás Dél-Európában még mindig jóval olcsóbb, mint a Karib-térségben, Ausztráliában és az Egyesült Államokban, és azonos szinten van számos latin-amerikai, afrikai és délkelet-ázsiai prémium úti céllal. Úgy tűnik, hogy a magasabb árak nem tántorítják el az utazókat nyaralási terveiktől: az Európán belüli utazások egy utaskilométerre jutó bevétele (revenue per passenger, RPK) 2023 első negyedében már elérte a 2019-es szint 92%-át, míg a májustól szeptemberig tartó időszakokra szóló repülőjegy-értékesítés volumene szintén elérte a 2019-es nyári időszak szintjének 91%-át.
- **Dél-Európa mégis nagy dilemmában van.** A turizmus a teljes bruttó hozzáadott érték tekintetében a legnagyobb arányt Horvátországban képviseli (11,3%), amelyet szorosan követ Portugália (8,1%), Görögország (7,7%), Spanyolország (6,9%) és Olaszország (6,2%). Ez a külföldi turistáktól való erős strukturális függés és a külső sokkhatásokkal (például a világjárvánnyal) szembeni növekvő sebezhetőség kedvezőtlen egyensúlyát eredményezi. Ez azzal a kockázattal is jár, hogy állandósulnak a régió eredendő strukturális problémái: az alacsony képzettségi szintet igénylő munkahelyek és az alacsony termelékenység.
- **Dél-Európának be kell fektetnie a fenntartható turisztikai gyakorlatokba, hogy biztosíthassa a természeti környezet és a kulturális örökség megőrzését a jövő generációi számára.** Az infrastruktúra – például a közlekedési hálózatok és a szálláshelyek – színvonalának fejlesztése szintén javíthatja a megközelíthetőséget, és kielégítheti a különböző utazási preferenciákat. A szezonon kívüli turizmus ösztönzése és a kínálatnak a hagyományos tengerparti nyaraláson túlmenő diverzifikálása pedig egész évben vonzóvá teheti e helyeket a látogatók számára.

Az utazások megugró árai „véget vetnek” Dél-Európa igen fontos utazási szezonjának? A 2023 májusi adatok szerint az európaiak 70%-a szándékozott idén nyáron elutazni, és e tekintetben a tengerparti nyaralás a legnépszerűbb választás (30%), amelyet a kulturális célú utazások, illetve a történelmi örökség felfedezését célzó üdülések követnek (16%). Ugyanakkor az utazók 41%-a (szemben a tavalyi 33%-kal) arra is számít, hogy idén 1500 eurónál többet fog költeni a nyaralásra. Az élelmiszerek mellett különösen a szállások drágultak – az egekbe szökő kereslet mellett a szállodák által a magasabb energiaszámlák és bérköltségek miatt megemelt áraknak betudhatóan. A szállodai szobák napi ára (globális középérték) 2023 első negyedévére 212 USD-re ugrott, szemben a 2022-es 156 USD-vel és a 2021-es 129 USD-vel. Ez azonban nem tántorította el az utazókat: A szállodák kihasználtságának középértéke szintén tovább emelkedik (a 2021-es 48%-ról napjainkra 62%-ra nőtt, a pandémia előtti „normál” érték 71% volt). Ennek eredményeként a RevPAR¹¹ [egy kiadható szobára jutó árbevétel] globális szinten a 2021-es 62 USD-ről mára 84 USD-re nőtt.

1. ábra: Az európai utazók tervezett költségvetése* a nyári időszakra (a 2022. májusi és 2023. májusi felmérés összevetése)

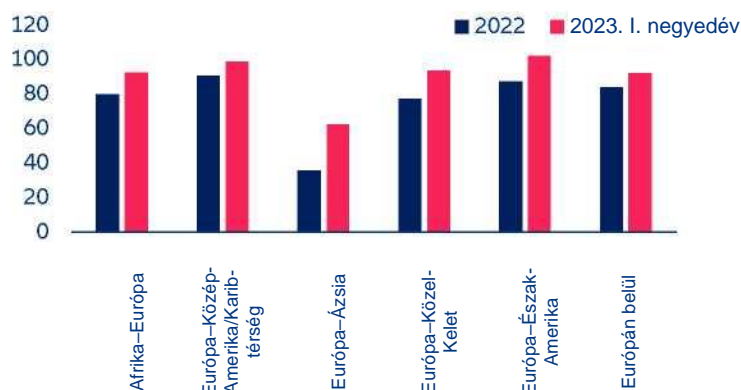

*Források: Európai Turisztikai Bizottság, Allianz Research. Megjegyzés: */ személyenként és utazásonként, beleértve a szállást, a közlekedést és az utazási tevékenységeket.*

Valójában az előrejelzések szerint az Európán belüli utazások ebben az évben éves szinten 20%-kal nőnek, ami körülbelül 515 millió érkezést jelent (ami a 2019. évi teljes szám 89%-a), 2024-ben pedig éves szinten 14%-kal. Az Európán belüli utazások egy utaskilométerre jutó bevétele (RPK) 2023 első negyedévében már elérte a 2019-es szint 92%-át (2. ábra). A májustól szeptemberig tartó utazási időszakra szóló európai repülőjegy-eladások volumene szintén elérte a 2019-es nyári időszak szintjének 91%-át.

¹ RevPAR: Egy kiadható szobára jutó árbevétel (revenue per available room). A mutató az egy kiadható szobára jutó átlagos bevételt méri egy adott időszak alatt. A RevPAR számítása úgy történik, hogy a szálloda szobákból származó teljes árbevételét elosztjuk a kiadható szobák számával.

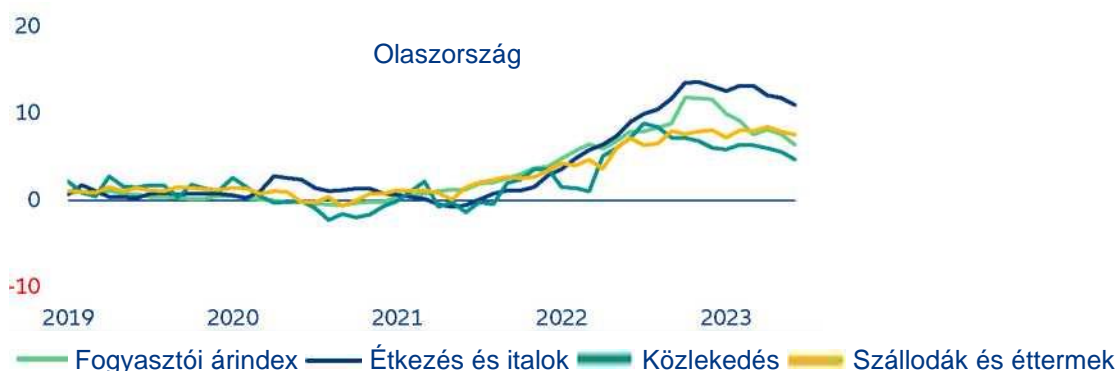
2. ábra: Nemzetközi RPK-k útvonalankörzetenként (% , a 2019-es szinthez viszonyítva)

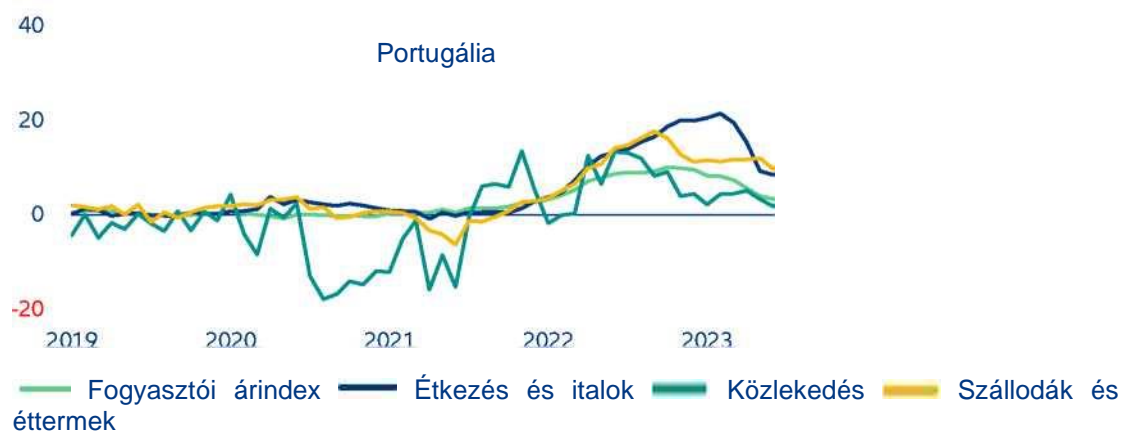
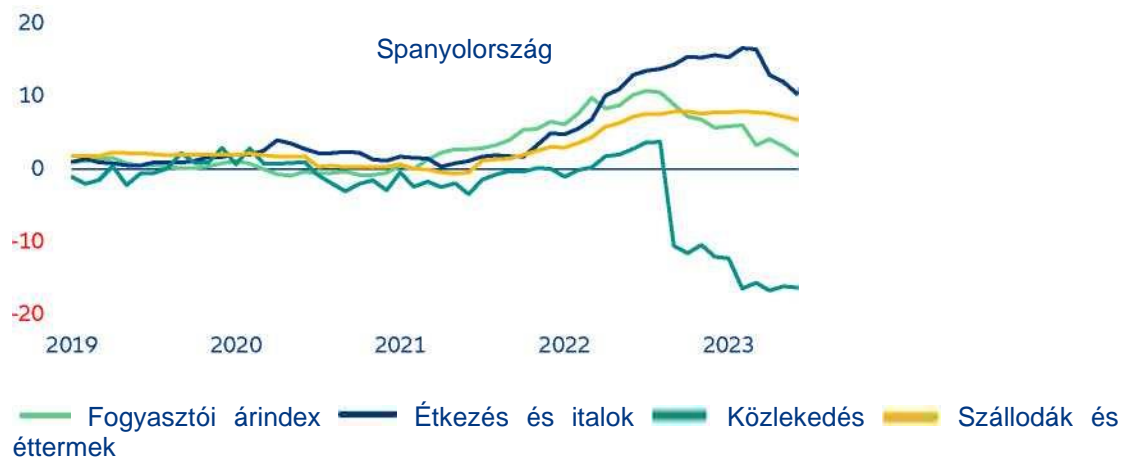
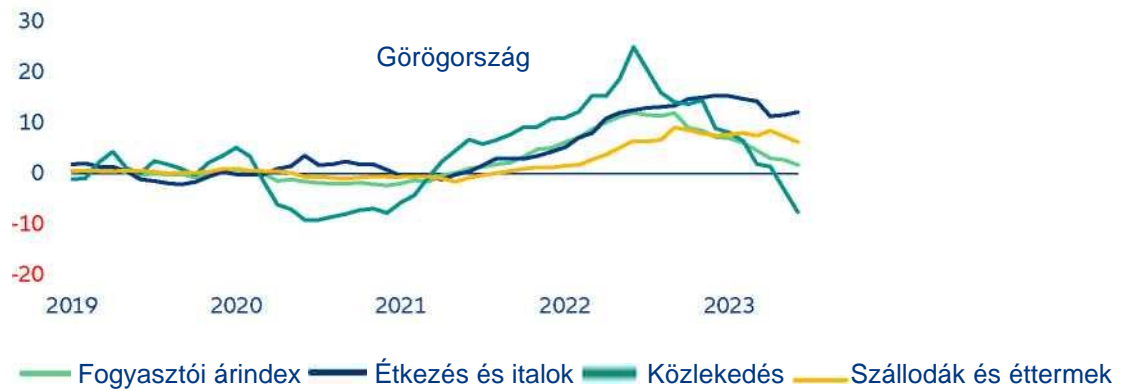

Források: IATA, Allianz Research

Összességében úgy találjuk, hogy az európai tengerparti nyaralások továbbra is megfizethetőbbek a Karib-térségben található úti célokhoz képest, és ilyen szempontból azonos szinten vannak a legtöbb latin-amerikai, afrikai és délkelet-ázsiai prémium üdülőhellyel. Összeállítunk egy mutatót egy egyhetes tengerparti nyaralás nominális költségeiről 49 joghatóságban, a tengerparti nyaralás során jellemző kiadások fogyasztói kosarára (háromcsillagos szállodai szállás, taxiköltség, italok és étkezések) megállapított ár alapján, a légi utazás költségei nélkül. Azzal a koncepcióval összhangban, hogy a hasonló árúknak és szolgáltatásoknak minden országban nagyjából ugyanannyiba kell kerülniük („az egy ár törvénye”), a minőségi különbségek kiigazítása után, tarifális és kereskedelmi súrlódások nélkül, az országok közötti ár-összehasonlítás a relatív vásárlóerő becsléseként szolgál a különböző tengerparti üdülési célpontok relatív árversenyképességének szemléltetéséhez. Bár ennek a mérőszámnak vannak bizonyos empirikus hiányosságai az adatok lefedettsége és időszerűsége miatt, a 4. ábra azt mutatja, hogy egy átlagos egyhetes tengerparti nyaralás Dél-Európában (Görögország, Olaszország, Portugália és Spanyolország) még mindig jóval olcsóbb, mint a Karib-térségben (átlagosan körülbelül egyharmaddal), és a fejlett gazdaságokkal összehasonlítható (Ausztrália és az USA). Az utazással kapcsolatos infláció közelmúltbeli megugrása (3. ábra) ellenére Dél-Európa az árakat tekintve is nagyon versenyképes a feltörekvő piacok prémium kategóriás úti céljaihoz – például Belize-hez, a Maldív-szigetekhez, Mauritiushoz, a Seychelle-szigetekhez és Sri Lankához – képest. Világviszonylatban továbbra is Bermuda a legdrágább tengerparti üdülési célpont – közel háromszor olyan drága, mint Dél-Európa.

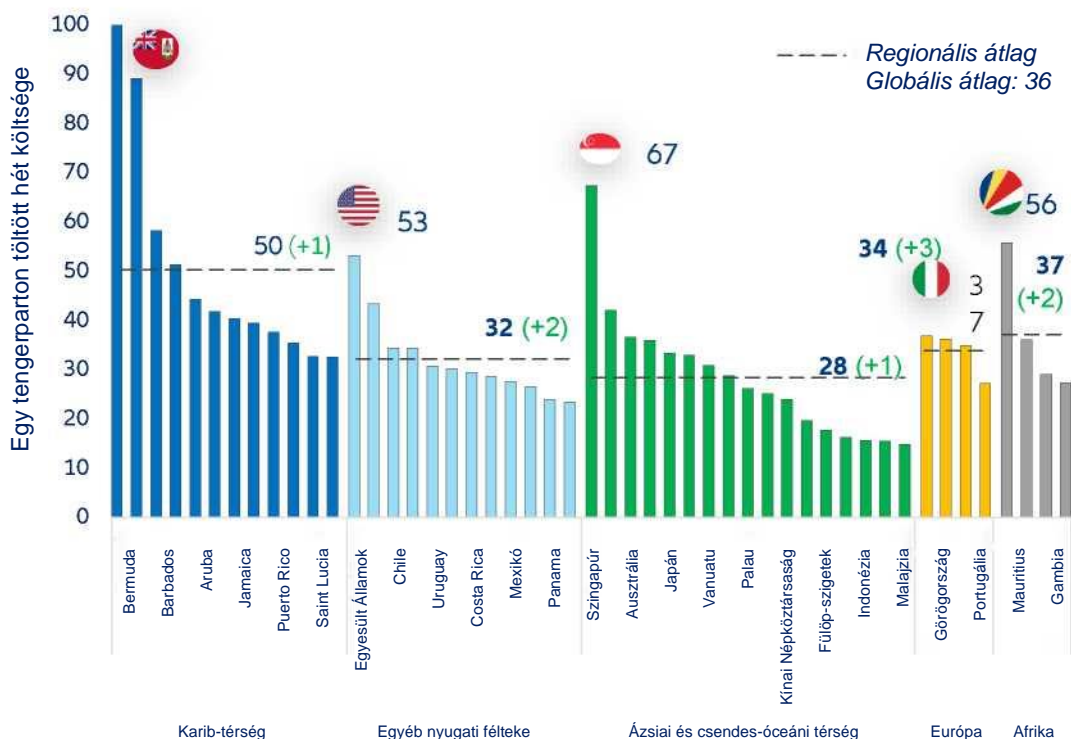
3. ábra: Az utazással kapcsolatos infláció alakulása Dél-Európa legnagyobb, tengerparti üdülést kínáló országaiban (éves szinten, %)

Források: Refinitiv Datastream, Allianz Research

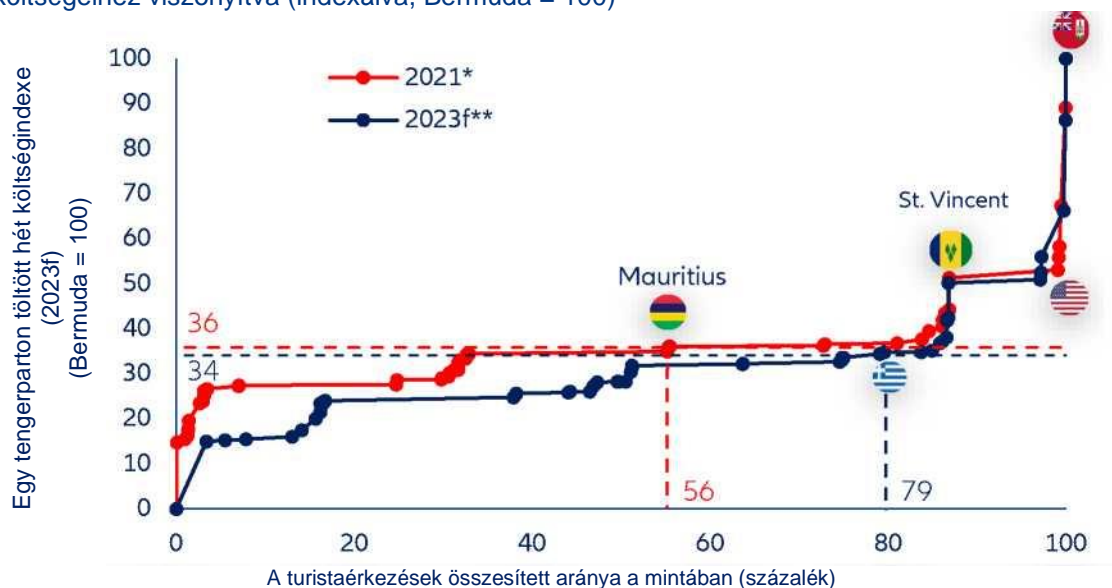
4. ábra: Egyhetes tengerparti nyaralás nominális költsége (indexálva, Bermuda = 100)

Források: Tripadvisor, WorldCabFares, Numbeo, IMF, Allianz Research. Megjegyzés: A mutató a Tripadvisor szállodaárakra vonatkozó adatain, valamint az étkezési és akciós árakkal kapcsolatos, közösségi forrásokból származó adatokon alapul egy hétnapos nyaralás reprezentatív költségének kiszámításához; inflációs adatok a 2023. évi várható átlag alapján.

Európa is profitálhat abból, hogy a Covid19-világjárvány vége óta a tengerparti nyaralási célpontok olcsóbb üdülőhelyeire irányuló utazások iránti kereslet egyre élénkülő tendenciát mutat. A világjárvány idején az utazási korlátozások és a higiéniai intézkedések nemcsak logisztikai kihívásokkal jártak; a nemzetközi tengerparti nyaralások is egyre drágulnak: A még nyitva tartó néhány szálloda és étterem magas költségei az átlagköltséget felfelé húzták, mivel az utazások száma csökkent, és a drágább tengerparti nyaralási célpontok felé tolódott el. Ezzel szemben az 5. ábra azt mutatja, hogy az összes idei beutazó turistaforgalom több mint háromnegyedét olyan országokba várják, ahol a tengerparti nyaralás olcsóbb a globális átlagnál (Görögországgal mint „határországgal”).

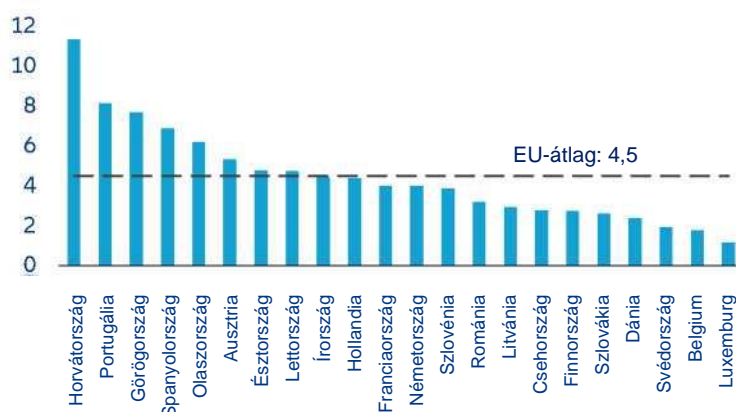
5. ábra: A turistaérkezések Lorenz-görbéje az egyhetes tengerparti nyaralás nominális költségeihez viszonyítva (indexálva, Bermuda = 100)

*Források: Tripadvisor, WorldCabFares, Numbeo, UNWTO és Allianz Research. Megjegyzés: */ az árak alakulása a 2021. végi értékek alapján, turistaérkezések 2019 végéig; **/ az árak alakulása az előre jelzett 2023. évi értékek alapján, turistaérkezések 2021 végéig.*

Nehéz túlbecsülni a turizmus gazdasági jelentőségét Dél-Európában, különösen akkor, ha a nyári szezon számos foglalkoztatási lehetőséget teremt, és növekedést eredményez a kiegészítő ágazatokban, például a vendéglátásban, a közlekedésben és a kiskereskedelemben. 2019-ben, az utolsó évben, mielőtt a Covid19-világjárvány elérte volna a turisztikai ágazatot, az EU-ban a turizmus által generált közvetlen bruttó hozzáadott érték mintegy 572 milliárd eurót tett ki (ami a GDP 5%-a). A turizmus a teljes bruttó hozzáadott érték tekintetében a legnagyobb arányt Horvátországban képviseli (11,3%), amelyet szorosan követ Portugália (8,1%), Görögország (7,7%), Spanyolország (6,9%) és Olaszország (6,2%) (6. ábra).

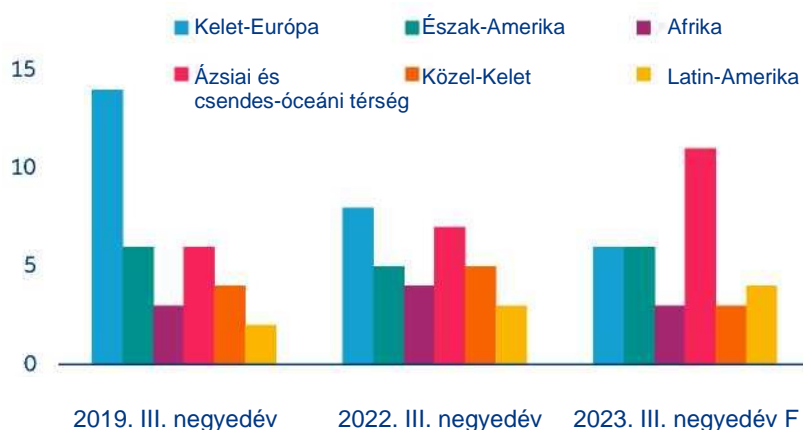
6. ábra: Európa – a turizmus közvetlen bruttó hozzáadott értékének aránya 2022-ben (a teljes bruttó hozzáadott érték %-ában)

Források: Eurostat, Allianz Research. Megjegyzés: a Tourism Satellite Account (2022) keretében végzett eseti önkéntes adatgyűjtés alapján; nem állnak rendelkezésre adatok a turizmus közvetlen bruttó hozzáadott értékére vonatkozóan Bulgária, Ciprus, Magyarország, Málta és Lengyelország esetében.

Európa fokozatosan növelte piaci részesedését, mivel az ázsiai (különösen a kínai) egészségügyi korlátozások és az USD felértékelődése más irányba terelte a globális turisztikai áramlatokat. A világjárvány idején a turizusból származó teljes közvetlen bruttó hozzáadott érték több mint a kétharmadával csökkent, és 2020-ban már csak mintegy 184 milliárd EUR-t tett ki, ami átlagosan 1 százalékponttal csökkentette a turisztikai ágazat európai gazdaságokhoz viszonyított átlagos részesedését. A turistaérkezések száma a 2019-es 238 millióról 2020-ra mintegy 69 millióra esett vissza (majd 2021-ben 92 millióra nőtt). Az idegenforgalomhoz kapcsolódó ágazatok mintegy háromnegyedében a teljes bruttó hozzáadott érték több mint 25%-os csökkenése következett be, közülük az utazási szolgáltatások (67% 2019-hez képest), a légi közlekedés (-66%) és a vendéglátás (-41%) szenvedte el a legnagyobb csapást. Az idei szezonban azonban az Európába látogatók száma visszatér a járvány előtti szintre, és 2024-re várhatóan eléri az 587 millió főt. A globális turistaérkezések 62%-a jelenleg Európába irányul (2019-ben ez az arány 51% volt), ami részben az erősödő dollárnak köszönhető, ami növelte az amerikai látogatók arányát (7. ábra) még úgy is, hogy az USA–Európa oda-vissza útra vonatkozó prémium és nem prémium repülőjegyek idén eddig 14%-kal, illetve 32%-kal emelkedtek. Azonban Európában az idegenforgalmi tevékenység mintegy 70%-a régió belül zajlik, a fő célállomások Franciaország, Spanyolország és Olaszország, amelyek az összes látogató 36%-át fogadják.

7. ábra: Európai beutazó regionális turistaérkezések (az összes járat %-ában, Nyugat-Európa nélkül)

Források: OAG, Európai Turisztikai Bizottság, Allianz Research

Dél-Európának több kulcsfontosságú területen stratégiai erőfeszítéseket kell tennie annak érdekében, hogy a más régiók által támasztott erős verseny tükrében megerősítse vezető tengerparti üdülőhelyi pozícióját. Számos fejlődő gazdaságban könnyen elérhetőek az olcsóbb tengerparti nyaralási célpontok. Ezen országok némelyike hasonló természeti és kulturális gazdagsággal rendelkezik, de alacsonyabb árakon (bár ez az alacsonyabb munkaügyi normáknak tudható be), ami csökkentheti Dél-Európa turisztikai vonzerejét. A fenntartható turisztikai gyakorlatokba való befektetés biztosíthatja a természeti környezet és a kulturális örökség megőrzését a jövő generációi számára. Ezen túlmenően az infrastruktúra – például a közlekedési hálózatok és a szálláshelyek – színvonalának fejlesztése javíthatja a megközelíthetőséget, és kielégítheti a különböző utazási preferenciákat. A szezonon kívüli turizmus ösztönzése és a kínálatnak a hagyományos tengerparti nyaraláson túlmenő diverzifikálása ugyancsak egész évben vonzóvá teheti a helyeket a látogatók számára.

A turizmusra való nagymértékű támaszkodás azonban Dél-Európa számára a külföldi turistáktól való erős strukturális függés és a külső sokkhatásokkal (például a világjárvánnyal) szembeni növekvő sebezhetőség kedvezőtlen egyensúlyát eredményezi. Ez azzal a kockázattal is jár, hogy a régióknak a mai globalizált, tudásalapú

gazdaságban² olyan eredendő strukturális problémákkal kell szembenéznie, mint az alacsony képzettségi szintet igénylő munkahelyek és az alacsony termelékenység. Mivel Európa más részei egyre inkább a magas szinten képzett, nagy hozzáadott értéket képviselő feldolgozóipar és a magas színvonalú szolgáltatások irányába mozdulnak el, ez Európa-szerte egyre nagyobb eltérésekhez vezethet.

² A dél-európai turizmus irányába történő elmozdulás Horvátország – az eurózóna legújabb tagállama – számára is tanulságos, amely a turizmust tekintve a legnagyobb mértékben járul hozzá a teljes bruttó hozzáadott értékhez Európában. A 2000-es évek vége óta Dél-Európa a turizmus által vezérelt erőteljes növekedésnek volt tanúja, köszönhetően a személyek uniós belüli, fokozatosan intézményesített szabad mozgásának. Az idegenforgalomra való nagyobb összpontosítás az országok hagyományos termelési stratégiáival kapcsolatos irányváltás eredménye volt, amelyet a belső keresletnek a hiánykiadásokon keresztül történő kezelése és az árversenyképességre vonatkozó iparpolitika támogatott, amit a versenyképes valutaleértékelések támasztottak alá – és amit az állami támogatási szabályozás, a költségvetési koordináció és a valutaunió európai keretrendszere már nem tett lehetővé.

A közlemények mindenkor az alábbiak figyelembevételével értelmezendők.

JÖVŐRE VONATKOZÓ ÁLLÍTÁSOK

A jelen dokumentumban szereplő kijelentések jövőbeni kilátásokra és várakozásokra hivatkozhatnak, amelyek a vezetés aktuális véleményét és feltételezéseit tükrözik, ugyanakkor ismert és ismeretlen kockázatokat és bizonytalanságokat is tartalmazhatnak. Utóbbiak nyomán a tényleges eredmények, teljesítmények vagy események jelentősen eltérhetnek az itt hivatkozott kijelentésektől.

Ezen eltérések többek között a következők miatt alakulhatnak ki: i. az általános gazdasági feltételek és a versenyhelyzet változása, különösen az Allianz Csoport fő üzleti tevékenységét és fő piacait érintően, ii. a pénzügyi piacok teljesítménye (különösen a piac volatilitása, a likviditás és a hitelezési események), iii. a biztosított káresemények gyakorisága és súlyossága, többek között természeti katasztrófákból eredően, és ideértve a károkkal kapcsolatos kiadások alakulását, iv. a halálozási és megbetegedési szintek és tendenciák, v. a megújítási arányok, vi. különösen a banki üzletágban a hitel-nemteljesítések mértéke, vii. a kamatlábak szintje, viii. a devizaárfolyamok, ideértve az EUR/USD árfolyamot, ix. a jogszabályok és szabályozások, többek között az adórendeletek módosításai, x. az akvizíciók hatása, ideértve a kapcsolódó integrációs és átszervezési intézkedéseket, és xi. általános versenytényezők, minden esetben helyi, regionális, nemzeti és/vagy globális alapon.

E tényezők közül több nagyobb valószínűséggel fordul elő terrorcselekmény közvetett vagy közvetlen következményeként.

NINCS FRISSÍTÉSI KÖTELEZETTSÉG

A törvény által előírt tájékoztatási kötelezettség eseteit kivéve a vállalat nem vállal frissítési kötelezettséget egyetlen jövőre vonatkozó kijelentéssel kapcsolatban sem.

Az Allianz Trade az Euler Hermes által nyújtott szolgáltatások bizonyos körének jelölésére használt védjegy.